

М. Довбенко,

аспірант кафедри цивільного права та процесу
Навчально-наукового інституту № 5
Харківського національного університету внутрішніх справ

ПРАВИЛА РОЗГЛЯДУ ДРІБНИХ ПОЗОВІВ У ПОРЯДКУ ЦИВІЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА СПОЛУЧЕНИХ ШТАТІВ АМЕРИКИ

Вступ. Незалежний суд, зв'язаний вимогами верховенства права, є однією з найважливіших цілей демократичних держав. Якісні характеристики судочинства, зокрема цивільного, є показниками для оцінки дотримання вимог справедливого судового розгляду. Відповідні показники поряд із високим рівнем правосвідомості та правової культури, недопущенням будь-яких форм дискримінації, інші правові цінності є спільними для країн із домінуючими конституційними традиціями, на ґрунті яких утворено міжнародні союзи та організації, право яких транспонує Україна. На відповідних цінностях була сформована й система права, що стала основою для сучасних провідних правових систем, зокрема США. Соціокультурна особливість країни характеризувалась справедливістю ухвалених судами рішень, високим рівнем професіоналізму суддів та суспільної довіри до судів. Правила цивільного судочинства США під дослідницьким кутом зору реформування законодавства держави, що входить до континентальної правової системи, є важливим досвідом, враховуючи можливості його доцільного переймання для удосконалення судової системи та цивільного судочинства України, подальшого розвитку правового регулювання транскордонного співробітництва у галузі освіти, торгівлі, транспортних та туристичних послуг тощо та правової допомоги з цивільних справ. Дослідження певних

особливостей цивільного судочинства США є методологічно важливим, враховуючи високу здатність процесуальних правил до гнучкості, а відповідно оптимізації, процесуальної економії, значного досвіду з тайм менеджменту, синергії альтернативних способів вирішення спорів та звичайних правил судочинства, ефективності цивільного судочинства та судового захисту, тим більше враховуючи сучасні можливості цифровізації. Глобалізаційні правові процеси зумовлюють дослідження цивільного процесуального законодавства та практики застосування інших країн, зокрема, й порівняльно-правового характеру з метою сприйняття Україною найкращого досвіду правового регулювання з метою доступності правосуддя з цивільних справ, якому передують збирання відповідної інформації, її аналіз, направлений, насамперед, на виявлення позитивних та негативних характеристик та прийнятність для України відповідних аспектів правового регулювання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В Україні спрощеному провадженню та його різним аспектам, зокрема, й інституту малозначних справ були присвячені наукові дослідження Ю. Білоусова, В. Бобрика, С. Бичкової, С. Васильєва, О. Гетманцева, В. Григи, К. Гусарова, О. Зуба, І. Ізарової, А. Колоса, В. Комарова, Д. Короля, С. Кравцова, Д. Лавровича, Д. Луспенника, Ю. Навроцької, А. Петровського, О. Ткачука,



О. Угриновської та інших дослідників. Відповідна тематика є досить популярною у наукових та практичних колах, пов'язана з критикою та пропозиціями реформування інституту щодо оптимізації порядку та лімітів ціни позовів, що розглядаються як малозначні. Зміни до Цивільного процесуального кодексу України у зв'язку з визнанням його окремих положень неконституційними не знизили рівень дискусійності відповідних питань. Дослідження поряд із європейським досвідом, що широко представлений у наукових колах, досвіду та законодавства країн англосаксонської системи права, зокрема США, з вирішення в порядку цивільного судочинства спорів, що виникли на підставі грошових вимог невеликого розміру, вітчизняними науковцями майже не здійснювалось, водночас розвиток науки та реформування законодавства, пов'язані з глобалізаційними процесами та необхідністю забезпечення справедливого розгляду справ, обумовлює певні узагальнення та огляд векторів для переймання іноземного досвіду.

Метою статті є визначення особливостей правового регулювання, виявлення ефективних практик та інноваційних підходів у сфері розгляду дрібних позовів у США, визначення можливостей їх адаптації та врахування для вдосконалення процедур розгляду малозначних справ в українській системі цивільного судочинства. Для досягнення відповідної мети слід провести аналіз систем розгляду дрібних позовів у певних штатах США, визначити їх ключові особливості та оцінити ефективність цих механізмів у забезпеченні доступності правосуддя та спрощення цивільного судочинства, виявлення факторів, що впливають на встановлення лімітів дрібних позовів, виявлення інноваційних методів, таких як онлайн-вирішення спорів, цифровізація судових процедур у системі розгляду дрібних позовів.

Результати дослідження. Для правил цивільного судочинства США є характерним окреме регулювання процедур для судів з розгляду дрібних позовів (Small Claims Courts). У США максимальна ціна для дрібних позовів залежить від штату та становить від 3 500 до 25 000 доларів США, у середньому складає близько 9 000 доларів США [1; 2]. Відмінності в максимальних сумах для застосування процедури з розгляду дрібних позовів між штатами зумовлено різними факторами, які відображають специфіку федеральної правової системи та правової системи кожного штату, зокрема: юридична автономія штатів та можливість, надана Конституція США кожному штату, встановлювати правила щодо судової системи, включаючи розгляд та вирішення справ за дрібними позовами, встановлення граничних розмірів ціни позову; фактори економічного характеру, зокрема мікроекономічні показники, середні доходи, вартість життя та інші специфічні потреби та умови; завантаженість судів, зокрема, у певних штатах граничні розміри ціни дрібних позовів цілеспрямовано зменшені з метою розвантаження системи судів, що розглядають ці позови; фактор культурного та історичного характеру, пов'язані з розвитком судової системи та способів вирішення спорів, коли штати, маючи традиційно сильну автономію, встановлюють нижчі ліміти дрібних позовів, чим спонукають сторін спору до АВС; фактор підтримки консьюмеризму, який полягає у більш високих межах для дрібних позовів для ефективного, доступного захисту прав споживачів. Проілюструвати відповідні відмінності можна, звернувшись до правил цивільного судочинства окремих штатів.

Відповідно до правил процедури дрібних позовів штату Мен можливість використання цієї судової процедури виникає, коли вимога складає 6000 доларів США або менше, не враховуючи судові витрати та



витрати, які можуть виникнути після ухвалення рішення, а особа бажає використовувати простий і неформальний процес. Ліміт для подання дрібних позовів періодично переглядається законодавчим органом. У цьому випадку у службі судового секретаріату особи попереджаються про зміну ліміту.

Специфічним для дрібних позовів є те, що позивач може обрати порядок, у межах якого буде розглядатись вимога. Водночас, звернення до суду через процедуру дрібних позовів обмежить суму, яку позивач може отримати у випадку задоволення позову, оскільки за законодавством забороняється подавати у межах вимоги за дрібним позовом заяву про стягнення додаткової суми, що перевищує ліміт, з тих самих підстав у межах процедури розгляду дрібних позовів, навіть якщо реальна шкода, упущена вигода, відсотки тощо будуть більшими, про що позивачеві стане відомо згодом.

Яскравим прикладом балансу інтересів та справедливого судочинства є те, що не можна розглядати відповідні межі процедури як непропорційні обмеження, оскільки особі надається альтернатива та право обирати спеціальні правила цивільного процесу або загальні, у межах яких ціна позову не обмежена. Важливою особливістю процедур з розгляду дрібних позовів є те, що сторони або не можуть бути представлені адвокатами, або наявність адвокатів погоджується сторонами. Для надання правової допомоги існують консультанти з дрібних позовів, які безкоштовно надають юридичну інформацію у справах про дрібні позови. Види відповідних послуг відрізняються в різних округах штату [3] або персонал суду. Також враховуючи тип правової системи, доступність відповідної спрощеної процедури, для чого вона й передбачена, забезпечується тим, що в «Інструкції для користувачів послугами судової системи штату» передбачено перелік позовів, за якими процедура застосо-

вується або виключаються. Приклади справ, які можуть бути прийнятними для суду за процедурою дрібних позовів, становлять вимоги про стягнення заборгованості за товари чи послуги, що належать фізичним особам або підприємствам, майнові позови про захист прав споживачів, зокрема, фінансових послуг, вимогі на підставі договору найму (зокрема, необґрунтована вимога орендодавця повернути заставу, стягнення збитків з орендаря за пошкодження орендованого майна), витребування майна з чужого незаконного володіння. Водночас процедура розгляду дрібних позовів про стягнення шкоди, завданої здоров'ю (тілесні ушкодження), проти міста чи селища, про стягнення боргу споживача відповідно [4, с. 3].

Згідно з правилами процедури дрібних позовів штату Мен позовна заява не має жорстких формальних вимог, має містити короткий та зрозумілий виклад обставин, які свідчать про право на судовий захист позивача, та прохання ухвалити рішення суду про відповідний судовий захист. Відповідач не має обов'язку подавати заяву на свій захист, водночас має право її подати у будь-який момент до початку судового слухання. У випадку неподання відповідачем заяви у письмовій формі, всі факти, що викладені в позовній заяві, вважаються спірними, а будь-які дані на користь захисту відповідача можуть бути предметом судового слухання.

Відповідно до правила 6 процедури з розгляду дрібних позовів штату Мен передбачена консолідація за розпорядженням суду пов'язаних між собою дрібних позовів спільним питанням права чи факту за умови знаходження в одному чи різних відділах суду. Спільне слухання може бути проведене з будь-якого або всіх питань, керуючись метою уникнути непотрібних витрат або затримок. Ці ж правила стосуються й роз'єднання вимог. На виконання вимоги справедливості судочинства



суд, ухвалюючи розпорядження згідно з цими правилами, має приділяти належну увагу зручності сторін і свідків та інтересам правосуддя. Відповідно до правила 8 у разі неявки позивача на слухання або невчинення дій, які вимагаються згідно з правилами, суд може ухвалити рішення про припинення справи з правом або без права на повторне звернення. Неявка відповідача тягне за собою ухвалення заочного рішення [5].

У Каліфорнії система розгляду дрібних позовів побудована таким чином, щоб забезпечити громадянам доступний та ефективний спосіб вирішення грошових спорів невеликого розміру. Фізичні особи можуть подавати відповідні позови на суму до 12 500 доларів США, для юридичних осіб встановлено ліміт на рівні 6 500 доларів. Для застосування порядку розгляду обмежених цивільних справа передбачено ліміт 35 000 доларів США. Для відкриття провадження позивач має заповнити встановлену форму «Позову та наказу про звернення до суду для дрібних позовів». Судовий збір за розгляд дрібного позову складає від 30 до 75 доларів США, залежить від ціни позову. У деяких округах штату є можливість подання позову онлайн. Після подання позову за формою обов'язковим є вручення документів відповідачу не пізніше ніж за 15 днів до слухання (за 20 днів, якщо відповідач проживає за межами округу), особисто, засобами поштового зв'язку, через шерифа або приватного виконавця. Підготовка до слухання включає збір та надання доказів. Для допомоги позивачам у підготовці до справи у штаті Каліфорнія діє система безкоштовних консультантів «Small Claims Advisor». Судовий розгляд не характеризується значимий формальностями, а суд наділений широкими повноваженнями щодо з'ясування обставин справи. Рішення суду може бути оголошено одразу після слухання або надіслано сторонам поштою пізніше. При цьому

позивач не може оскаржити рішення в апеляційному порядку, а відповідачу відповідне право надано. Для забезпечення доступності правосуддя, в процесі розгляду дрібних позовів зазвичай не допускається участь адвокатів. Крім того, перед слуханням сторонам може бути запропонована медіація як альтернативний спосіб вирішення спору. [6; 7; 8; 9]. Вцілому система розгляду дрібних позовів у Каліфорнії демонструє наявність правових засоби, що забезпечують доступність правосуддя, та ефективність у їх застосуванні для вирішення грошових спорів невеликого розміру, забезпечуючи при цьому справедливість та рівність сторін

У штаті Іллінойс система розгляду дрібних позовів дозволяє розглядати справи з сумою позову до 10 000 доларів, що робить її привабливою для широкого кола громадян та малого бізнесу. Одна з ключових особливостей системи дрібних позовів Іллінойсу, як і для багатьох штатів – це гнучкість щодо юридичного представництва, оскільки сторони мають право представляти себе самостійно, що значно знижує витрати на судовий процес. Для бізнесу існує окреме правило: якщо сума позову перевищує 5 000 залучення адвоката для судового представництва обов'язкове. Варто зауважити, що законодавством штату передбачено спеціальні правила для позовів проти державних органів. Щодо процедури подання позову, то судова система штату надає доступ до стандартизованих форм на своїх офіційних веб-сайтах, які можна заповнити самостійно, що забезпечує доступність правосуддя як одну з цілей спрощених цивільних процесуальних процедур. Судовий витрати в системі дрібних позовів відрізняються залежно від округу та ціни позову, що дозволяє адаптувати систему до місцевих умов. Важливою особливістю є гнучкість територіальної юрисдикції, вибір позивачем суду за місцем проживання відповідача



або за місцем укладення договору чи виникнення спору. У системі дрібних позовів Іллінойсу діє обмежене досудове розкриття доказів, зокрема, під час слухання йде мова про зосередження на найбільш суттєвих доказах для справи. В штаті Іллінойс обидві сторони у справах за дрібними позовами мають право на апеляційне оскарження рішення суду, що є додатковим процесуальним засобом захисту та підвищує довіру до системи [10; 11; 12]. Загалом, система розгляду дрібних позовів в Іллінойсі демонструє баланс між простотою, доступністю та справедливістю цивільного судочинства.

У штаті Флорида ціна для дрібних позовів становить до 8000 доларів США. Зокрема за принципами відкритості та доступності у секретарів суду, що представляють не лише судову адміністрацію, але й забезпечують доступ до судочинства, є веб-сайт [13; 14], на якому представлено порядок подання дрібного позову, бланки позовів та відповідей відповідача, контакти інших осіб, які відповідно до процесуальних правил мають допомагати подати дрібний позов чи вручати судові документи [15]. До юрисдикції судів за дрібними позовами не належать справи, пов'язані з розлученням, аліментами та зміною імені, а також спори, що виникають з сімейних відносин. Специфічними є строки позовної давності: для письмових контрактів – 5 років з моменту виникнення порушення права, для усних контрактів, у яких порушується усна домовленість або обіцянка, – 4 роки, для відшкодування шкоди, спричиненої ушкодженням здоров'я – 2 роки, для подання позову про відшкодування шкоди, завданої майну фізичної або юридичної особи, власника бізнесу – 4 роки [16].

У штаті Вашингтон у кожному окружному суді є відділ чи департамент дрібних позовів, до юрисдикції яких відносить розгляд та вирішення справ, позови у яких не перевищу-

ють 10 000 доларів США для фізичних осіб, або 5 000 в інших випадках. Особливість та спрощення процедури полягає узагальнено у тому, що повідомлення про дрібний позов, що надається службовцем секретаріату суду, заповнюється та підписується за його присутності та із внесенням особи відповідача, адреси та телефону, терміну слухання чи відповіді, не вимагається письмова відповідь відповідача, а забороняється без згоди судді, окрім випадків, коли справу передано зі звичайного цивільного суду. Судові витрати складають 35 або 50 доларів США, що залежить від підтримання певним округом, у якому подається позов, центр вирішення спорів, а також можливі додаткові збори шерифу або секретаріату суду за вручення повідомлення відповідачу про пред'явлення позову, альтернативою чого надіслання сповіщення рекомендованим або завіреним листом з розпискою про вручення. Специфічними є правила апеляційного оскарження, яке можливе протягом 30 днів з моменту ухвалення рішення, якщо вимога за первісним чи зустрічним позовом перевищує 1000 доларів США. Оскарження не допускається, якщо ціна позову не становить 250 доларів США або більше [17].

У штаті Нью-Йорк передбачено диференціацію дрібних позовів, залежно від адміністративного значення населеного пункту, зокрема, для міста Нью-Йорк 10000, для округів Нассау та Західний Саффолк – 5000, Зхідний Саффолк – 3000. Для інших міст штату діють ліміти 5000, судів містечок та сіл 3000. Дрібні позови обмежується грошовими вимогами, окрім стягнення моральної шкоди, витребування майна на відповідну суму не допускається до процедури дрібних позовів. Спрощення процедури передбачає відсутність обов'язку мати адвокати, а також допомогу у повідомленні відповідача, хоча у звичайній цивільній процедурі цей обов'язок покладений по пови-



вача та його адвоката [18]. У відкритому доступі додаються форми претензій, рохяснюються права [19].

Для штату Пенсильванія є характерним ліміт ціни позову 12 000 доларів США. Правила цивільного судочинства штату передбачають особливості, не властиві іншим штатам, зокрема, дозвіл на участь адвоката, будь-яка територіальна юрисдикція за вибором позивача, а також будь-який порядок вручення повідомлення про позов, допуск суду присяжних, апеляції. Для пред'явлення позову про відшкодування шкоди, завданої здоров'ю, або майнової шкоди на суму понад 2 000 доларів США необхідно подати позовну заяву, підписану під присягою [20]. Процесуальний порядок подання та розгляду дрібних позовів в штаті Вірджинія визначається, лімітом у 5 000, вибором підсудності серед районних судів позивачем за місцем роботи, проживання, ведення бізнесу, знаходження майна чи вчинення дій, з якими пов'язується підстави позову. Бажання сторони мати у справі адвоката, а також позов до 25 000 доларів є підставою для передачі справи до загального окружного суду [21]. У Штаті Техас суди для розгляду справ за дрібними позовами, що мають назву «Justice Courts», або магістерські суди, суди першої інстанції з обмеженою юрисдикцією, також реалізують неформальні та прості способи вирішення спорів за невеликими сумами до 20 000 доларів США, куди включаються послуги адвоката. Відповідні норми, що передбачені Правилами цивільного судочинства Техасу (500–507), не вимагають усіх витрат на «офіційний» судовий розгляд [22].

Дослідницький інтерес викликає особливість правого регулювання розгляду дрібних позовів у штаті Юта, ліміти яких диференціюються, залежно від самопредстави позивача або включення гонорару адвоката без врахування інших судових витрат чи відсотків. Зокрема, у порядку розгляду справ за дрібними позовами

є можливим стягнення грошових сум за договірними та деліктними зобов'язаннями, якщо ціна позову не перевищує 15 000 доларів США. Водночас, з 1 січня 2025 р. 20 000 доларів США, а з 1 січня 2030 р. – 25 000 доларів США [23]. У випадку якщо певні суди штату використовують онлайн вирішення спорів [24], то після реєстрації можна пройти відповідну процедуру.

З наведеного огляду можна зробити узагальнення та відзначити наступні аспекти, які характеризують доступність та спрощення правил цивільного судочинства в США за позовами, які визнані дрібними, що у національному законодавстві визначається через «малозначність справ»: наявність у більшості штатів США спеціальних судів чи департаментів для вирішення дрібних позовів; доступність права на правову допомогу у вигляді безкоштовних консультацій від судового секретаріату чи професійних, благодійних організацій та відсутність необхідності та обов'язку звернення за професійною правовою допомогою; строки позовної давності відрізняються залежно від типу справи та штату; низькі судові витрати, досить неформальні правила звернення із вимогою та значне спрощення процедури порівняно з загальними правилами цивільного судочинства, які діють для окружних судів, зокрема, у судах можна отримати форми подання позову та інструкції онлайн; у певних штатах доступне онлайн вирішення спорів для дрібних позовів; більш вільний порівняно з звичайними правилами вибір позивачем територіальної юрисдикції; право позивача обрати між спрощеною процедурою для дрібних позовів та звичайними правилами цивільного судочинства; суттєве спрощення правил доказування; широка можливість судового керівництва процесом, яке обмежується вимогою справедливості та зручності для сторін; можливість спрощення певних випадках недопустимість апеляції за наявності пев-



ного низького розміру ціни позову, неможливість збільшення ціни позову у межах спеціальної процедури, та навіть неможливість пред'явлення у майбутньому додаткових вимог, що виникли на підставі фактів, на яких ґрунтується дрібний позов.

Висновок. Проведене дослідження системи розгляду дрібних позовів у різних штатах США дозволяє зробити висновок про наявність ефективного підходу до забезпечення доступності правосуддя та спрощення цивільного судочинства. Особливу увагу слід звернути на баланс між спрощенням процедури та забезпеченням справедливості судового розгляду. Американська модель демонструє, що навіть при значному спрощенні процесу можна зберегти основні гарантії справедливого судочинства як такого, яке слугуватиме суспільству.

Аналіз відповідного правового регулювання в окремих штатах США, що виокремлені та обрані за диференціацією кількості населення та соціокультурними особливостями, дозволяє виділити ключові аспекти, які можуть бути взяті на увагу для вдосконалення української системи розгляду малозначних справ, безумовно з урахуванням особливостей української правової системи та соціально-економічних, геополітичних реалій, які є визначальними для періоду глобальних перетворень та трагічних подій, пов'язаних із військовою агресією. Подальші дослідження в цій сфері можуть бути спрямовані на детальний аналіз можливостей адаптації конкретних елементів американської системи до українських умов, а також на розробку пропозицій щодо вдосконалення законодавства України з урахуванням найкращих практик у сфері розгляду малозначних справ.

У статті досліджується система розгляду дрібних позовів у США як ефективний механізм забезпечення доступу до правосуддя та спрощення цивільного

судочинства. Проаналізовано особливості правового регулювання та практичної реалізації процедур розгляду дрібних позовів в обрайних штатах, зокрема в Каліфорнії, Іллінойсі, Флориді, Мені, Техасі, Вашингтоні, Нью-Йорку, Пенсильванії, Вірджинії та Юті. Розглядаються ключові аспекти системи дрібних позовів, такі як максимальні суми позовів, особливості подання заяв, правила представництва сторін, специфіка судового розгляду та можливості оскарження судових рішень. Автор звертає увагу на відмінності в регулюванні цих питань у різних штатах, що зумовлено особливостями федеральної правової системи США та автономією штатів у встановленні правил судочинства. Приділяється увага факторам, які впливають на встановлення максимальних сум дрібних позовів у різних штатах, включаючи економічні показники, завантаженість судів, культурні та історичні особливості, прагнення до підтримки прав споживачів.

Проаналізовано процедури подання та розгляду дрібних позовів у кожному з досліджуваних штатів, виділено їх особливості. Зокрема, розглядаються питання судових витрат, правил вручення документів, можливостей використання альтернативних способів вирішення спорів, зокрема медіації, та специфіки апеляційного оскарження. У статті підкреслюється важливість доступності правової допомоги для учасників процесу, зокрема через систему безкоштовних консультантів та інформаційних ресурсів, що надаються судовими органами штатів.

На основі проведеного аналізу автор виділяє ключові характеристики системи дрібних позовів у США, які сприяють доступності правосуддя та спрощенню цивільного судочинства. Серед них:



наявність спеціалізованих судів чи відділів для розгляду дрібних позовів, спрощені процедури подання та розгляду справ, можливість самопредставництва, низькі судові витрати, гнучкість у виборі територіальної підсудності, а також використання онлайн-інструментів для вирішення спорів. Автор приходить до висновку, що система дрібних позовів у США демонструє ефективний баланс між простотою, доступністю та справедливістю судочинства, забезпечуючи громадянам та малому бізнесу дієвий механізм для вирішення невеликих фінансових спорів. Стаття має теоретичне та практичне значення для розуміння альтернативних підходів до організації цивільного судочинства та може бути корисною для вдосконалення аналогічних процедур в інших правових системах, зокрема в Україні, в контексті забезпечення доступу до правосуддя та підвищення ефективності судової системи.

Ключові слова: малозначні справи, дрібні позови, Small claims, цивільне судочинство, доступність, спрощене провадження, ефективність судочинства, справедливий судовий розгляд.

Dovbenko M. United States of America small claims rules of civil procedure

The article examines the small claims system in the United States as an effective mechanism for ensuring access to justice and simplifying civil proceedings. The author analyzes the features of legal regulation and practical implementation of small claims procedures in various states, particularly in California, Illinois, Florida, Maine, Texas, Washington, New York, Pennsylvania, Virginia, and Utah. The paper discusses key aspects of the small claims system, such as maximum claim amounts, peculiarities of filing applications, rules of party representation, specif-

ics of court proceedings, and possibilities for appealing decisions. The author highlights the differences in the regulation of these issues across different states, which is due to the peculiarities of the U.S. federal legal system and the autonomy of states in establishing procedural rules.

Special attention is paid to the factors influencing the establishment of maximum small claims amounts in different states, including economic indicators, court workload, cultural and historical features, as well as the desire to support consumer rights. The author provides a detailed analysis of the procedures for filing and considering small claims in each of the studied states, highlighting their unique features. In particular, issues of court fees, rules for serving documents, possibilities of using alternative dispute resolution methods, including mediation, and specifics of appellate review are considered. The article emphasizes the importance of accessibility to legal aid for participants in the process, particularly through the system of free consultants and information resources provided by state judicial bodies. Based on the conducted analysis, the author identifies key characteristics of the small claims system in the U.S. that contribute to the accessibility of justice and simplification of civil proceedings. These include: the presence of specialized courts or departments for small claims, simplified procedures for filing and hearing cases, the possibility of self-representation, low court costs, flexibility in choosing territorial jurisdiction, and the use of online tools for dispute resolution.

The author concludes that the small claims system in the U.S. demonstrates an effective balance between simplicity, accessibility, and fairness of justice, providing citizens and small businesses with an efficient mechanism for resolving minor financial disputes. The article has theo-



retical and practical significance for understanding alternative approaches to organizing civil proceedings and can be useful for improving similar procedures in other legal systems, particularly in Ukraine, in the context of ensuring access to justice and increasing the efficiency of the judicial system.

Key words: minor cases, small claims, civil proceedings, accessibility, simplified procedure, efficiency of justice, fair trial.

Література

1. Guide to Small Claims Court Limits in All 50 States. Camila Lopez. URL: <https://justicedirect.com/post/small-claims-court-limit> (дата звернення: 03.10.2024).
2. What is the Maximum Amount that Can Be Recovered in Small Claims Court? IProperty Management. URL: <https://ipropertymanagement.com/laws/small-claims-court-limits> (дата звернення: 05.10.2024).
3. Find your Small Claims Advisor. California Courts Self Help Guide. URL: <https://selfhelp.courts.ca.gov/small-claims-advisor> (дата звернення: 07.10.2024).
4. A Guide to Small Claims Cases. Maine Judicial Branch Administrative Office of the Courts. URL: <https://www.courts.maine.gov/help/guides/sc-guide.pdf> (дата звернення: 09.10.2024).
5. Maine Rules of Small Claims Procedure. State of Maine Judicial Branch. URL: https://www.courts.maine.gov/rules/text/mr_small_claims_p_2007-6.pdf (дата звернення: 11.10.2024).
6. If You're the Plaintiff Filing Your Lawsuit. The California Department of Consumer Affairs. URL: https://www.dca.ca.gov/publications/small_claims/file.shtml#ssrecords (дата звернення: 13.10.2024).
7. Information For The Small Claims Plaintiff. California Courts. URL: <https://www.courts.ca.gov/documents/sc100info.pdf> (дата звернення: 15.10.2024).
8. Small claims in California. Judicial Branch of California. URL: <https://www.courts.ca.gov/selfhelp-smallclaims.htm> (дата звернення: 10.10.2024).
9. SB-71 Jurisdiction: small claims and limited civil case (2023-2024). Cali-

- fornia Legislative Information. URL: https://leginfo.legislature.ca.gov/faces/billVersionsCompareClient.xhtml?bill_id=202320240SB71 (дата звернення: 16.10.2024).
10. Small Claims Court. Illinois Attorney General. URL: www.ag.state.il.us/consumers/smlclaims.html (дата звернення: 10.10.2024).
11. Illinois Compiled Statutes. Illinois General Assembly. URL: www.ilga.gov/legislation/ilcs/ilcs.asp (дата звернення: 10.10.2024).
12. The Pro Se Branch of the Small Claims Court for Claims up to \$3,000.00. Office of the Chief Judge. URL: https://ocj-web-files.s3.us-east-2.amazonaws.com/documents/Pro_Se_Handbook_2012_Rayn_Tunney.pdf (дата звернення: 15.10.2024).
13. Find a Clerk. Florida Court Clerks & Comptrollers. URL: <http://www.flclerks.com/?FindaClerk> (дата звернення: 27.10.2024).
14. Small Claims. Alachua County. URL: <https://alachuacounty.us/Depts/Clerk/Pages/SmallClaims.aspx> (дата звернення: 15.10.2024).
15. Florida Small Claims Rules. October 24, 2022. The Florida Bar. URL: https://www-media.floridabar.org/uploads/2023/11/2023_04-OCT-Small-Claims-Rules-10-24-2022.pdf (дата звернення: 15.10.2024).
16. Mastering Small Claims Court Florida. Debitura. URL: <https://www.debitura.com/small-claims-court/jurisdiction/Florida> (дата звернення: 02.10.2024).
17. Small Claims Court. Attorney General of Washington. URL: <https://www.atg.wa.gov/small-claims-court-0> (дата звернення: 02.10.2024).
18. A Guide to Small Claims & Commercial Small Claims in the New York State City, Town & Village Courts. Rowan D. Wilson, Joseph A. Zayas. February 2024. URL: <https://www.nycourts.gov/courthelp/pdfs/SmallClaimsHandbook.pdf> (дата звернення: 04.10.2024).
19. Guide to Small Claims & Commercial Small Claims. NY Courts. URL: <https://www.nycourts.gov/COURTS/nyc/smallclaims/pdfs/smallclaims.pdf> (дата звернення: 06.10.2024).
20. Minor Courts. Unified Judicial System of Pennsylvania. URL: www.pacourts.us/courts/minor-courts (дата звернення: 08.10.2024).



21. *General District Court. Virginia's Judicial System.* URL: www.courts.state.va.us/courts/gd/home.html (дата звернення: 10.10.2024).

22. *Texas Rules of Civil Procedure. Texas Courts.* URL: <https://www.txcourts.gov/media/1457525/texas-rules-of-civil-procedure.pdf> (дата звернення: 12.10.2024).

23. *Small Claims. Utah State Courts.* URL: <https://www.utcourts.gov/en/self-help/case-categories/consumer/small-claims.html#accordion-1ea2ce176a-item-5678877aa6> (дата звернення: 14.10.2024).

24. *Onlinedisputeresolution. Utah Courts.* URL: <http://odr.utcourts.gov> (дата звернення: 16.10.2024).

